

УДК 657.1:004:658

Шпак Валентин Аркадійович

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів і обліку
Київський кооперативний інститут бізнесу і права*

Shpak Valentin

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance & Accounting
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law
ORCID: 0000-0001-8512-2741*

Райковська Інна Тадеушівна

*кандидат економічних наук, доцент,
проректор з навчально-методичної та наукової роботи
Київський кооперативний інститут бізнесу і права*

Raikovska Inna

*Candidate of Economic Sciences, PhD, Associate Professor,
Vice-Rector for Academic and Scientific Affairs
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law
ORCID: 0000-0003-2670-7277*

Костенко Олександр Миколайович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і обліку
Київський кооперативний інститут бізнесу і права*

Kostenko Oleksandr

*Candidate of Economic Sciences, PhD, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance & Accounting
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law*

Співаковський Олександр Дмитрович

*магістрант кафедри фінансів і обліку
Київського кооперативного інституту бізнесу і права*

Spivakovskiy Oleksandr

*Master's Student of the Department of Finance and Accounting
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law*

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-11-11551

**ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ,
КОНТРОЛІНГУ ТА АНАЛІЗУ: ОРГАНІЗАЦІЯ В МЕНЕДЖМЕНТІ
ТА ОПОДАТКУВАННІ ТА ФОРМУВАННІ КОНСОЛІДОВАНОЇ
ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ**

**INFORMATION SYSTEMS FOR MANAGEMENT
ACCOUNTING, CONTROLLING, AND ANALYSIS:
ORGANIZATION IN MANAGEMENT AND TAXATION AND
FORMATION OF CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS**

Анотація. Вступ. У сучасних умовах цифрової трансформації економіки важливого значення набуває ефективна організація інформаційних систем управлінського обліку, контролінгу та аналізу як основи для прийняття управлінських рішень, планування й контролю фінансових результатів підприємства. Використання інтегрованих інформаційно-аналітичних платформ сприяє формуванню достовірних даних, необхідних для побудови системи контролінгу, податкового планування та підготовки консолідованої фінансової звітності. Недосконалість інформаційних потоків або невідповідність систем обліку сучасним вимогам може призвести до управлінських помилок, неефективного розподілу ресурсів і фінансових ризиків. Отже, дослідження процесів організації та удосконалення інформаційних систем управлінського обліку й контролінгу є актуальним завданням, що забезпечує підвищення результативності управління підприємством і прозорості його фінансової звітності.

Мета. Метою статті є всебічне дослідження та поглиблення теоретико-методологічних засад організації інформаційних систем управлінського обліку, контролінгу та аналізу, визначення їх ролі в системі менеджменту, оподаткування та формування консолідованої фінансової звітності, а також обґрунтування напрямів їх удосконалення з урахуванням вимог цифрової економіки та міжнародних стандартів.

Матеріали і методи. Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативні акти, міжнародні стандарти фінансової звітності, наукові праці з питань управлінського обліку, контролінгу та інформаційних технологій. Використано методи системного аналізу, узагальнення, моделювання, індукції та дедукції для виявлення взаємозв'язків між обліковими, аналітичними та контрольними процесами; порівняльний метод – для аналізу національних і міжнародних підходів до формування інформаційних систем управлінського обліку; методи структурно-логічного аналізу – для визначення ролі інформаційних технологій у консолідації фінансових даних.

Результати. У статті розкрито концептуальні засади побудови інформаційних систем управлінського обліку та контролінгу, що інтегрують облікові, аналітичні й податкові процеси в єдину інформаційно-аналітичну платформу. Визначено структуру управлінського обліку в системі менеджменту підприємства, його зв'язок із податковим плануванням і контролінгом, а також особливості автоматизації збору та обробки даних для формування консолідованої фінансової звітності. Показано, що впровадження сучасних IT-рішень сприяє підвищенню точності аналітичних показників, своєчасності управлінських рішень і зменшенню ризиків фінансових помилок. Запропоновано підхід до формування інтегрованої системи управлінського обліку, що поєднує інструменти контролінгу, бюджетування та аналізу ефективності бізнес-процесів.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку моделей цифрових платформ управлінського обліку з елементами штучного інтелекту та автоматизованого аналізу, а також на інтеграцію цих систем у процеси корпоративного управління і податкового моніторингу.

Ключові слова: інформаційні системи, управлінський облік, контролінг, аналіз ефективності бізнес-процесів, менеджмент, оподаткування, консолідована фінансова звітність, цифровізація обліку.

Summary. Introduction. In the current conditions of digital transformation of the economy, effective organization of information systems for management accounting, controlling, and analysis is becoming increasingly important as a basis for making management decisions, planning, and controlling the financial results of an enterprise. The use of integrated information and analytical platforms contributes to the formation of reliable data necessary for building a system of controlling, tax planning, and preparing consolidated financial statements. Imperfect information flows or accounting systems that do not meet modern requirements can lead to management errors, inefficient allocation of resources, and financial risks. Therefore, researching the processes of organizing and improving management accounting and controlling information systems is a pressing task that ensures increased enterprise management effectiveness and transparency of its financial reporting.

Purpose. The purpose of the article is to comprehensively study and deepen the theoretical and methodological foundations of organizing information systems for management accounting, controlling, and analysis, to determine their role in the management system, taxation, and the formation of consolidated financial statements, as well as to justify areas for their improvement, taking into account the requirements of the digital economy and international standards.

Materials and methods. The information base of the study consists of current legislative and regulatory acts, international financial reporting standards, scientific works on management accounting, controlling, and information technologies. The following methods were used systematic analysis, generalization, modeling, induction, and deduction to identify the relationships between accounting, analytical, and control processes; the comparative method was used to analyze national and international approaches to the formation of management accounting information systems; methods of structural and logical analysis were used to determine the role of information technologies in the consolidation of financial data.

Results. The article reveals the conceptual foundations of building management accounting and controlling information systems that integrate accounting, analytical, and tax processes into a single information and analytical platform. It defines the structure of management accounting in the enterprise management system, its connection with tax planning and controlling, as well as the features of automating data collection and processing for the formation of consolidated financial statements. It is shown that the implementation of modern IT solutions contributes to improving the accuracy of analytical indicators, the timeliness of management decisions, and reducing the risks of financial errors. An approach to the formation of an integrated management accounting system that combines the tools of controlling, budgeting, and analysis of business process efficiency is proposed.

Discussion. Further research should focus on developing models of digital management accounting platforms with elements of artificial intelligence and automated analysis, as well as integrating these systems into corporate governance and tax monitoring processes.

Key words: information systems, management accounting, controlling, business process efficiency analysis, management, taxation, consolidated financial reporting, accounting digitization.

Постановка проблеми. У сучасному світі автоматизація процесів управління стала одним із головних чинників, що забезпечують сталий розвиток та конкурентоспроможність підприємств незалежно від їх масштабів, галузевої належності чи регіонального розташування. Інтеграція новітніх інформаційних технологій в управлінський облік та контролінг відкриває нові горизонти для ефективного прийняття рішень, зменшення витрат, покращення точності обробки даних та вдосконалення стратегічного планування. Управлінський облік та контролінг, як ключові елементи системи управління підприємством, сьогодні трансформуються завдяки обліково-інформаційним автоматизованим системам, які виступають важливим інструментом для аналізу, прогнозування та оптимізації бізнес-процесів. Обліково-інформаційні автоматизовані системи ведення управлінського обліку та контролінгу забезпечують інтеграцію різноманітних функціональних сфер підприємства, дозволяючи створювати єдину інформаційну платформу для моніторингу та управління. Це включає як стратегічні аспекти, такі як управління фінансами та планування інвестицій, так і оперативні задачі, наприклад, облік запасів чи контроль витрат. Окрім цього, такі системи стають інструментами прогнозування аналітики, що дозволяє моделювати сценарії розвитку підприємства в умовах мінливого ринкового середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти використання обліково-інформаційних автоматизованих систем в управлінському обліку та контролінгу розглядали в своїх роботах багато вітчизняних і зарубіжних вчених. Однак, потребують фахової порівнянності їх потенційні можливості, а також детальнішого наукового висвітлення методичні аспекти практичного застосування. Тому питанням концептуальних засад результативного застосування обліково-інформаційних автоматизованих систем в управлінському обліку та контролінгу приділено увагу у запропонованому дослідженні.

Метою статті є всебічне дослідження та поглиблення теоретико-методологічних засад організації інформаційних систем управлінського обліку, контролінгу та аналізу, визначення їх ролі в системі менеджменту, оподаткування та формування консолідованої фінансової звітності, а також обґрунтування напрямів їх удосконалення з урахуванням вимог цифрової економіки та міжнародних стандартів.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняні обліково-інформаційні автоматизовані системи для управлінського обліку та контролінгу є важли-

вим інструментом для підтримки підприємницької діяльності, оскільки вони враховують специфіку українського законодавства, регуляторних вимог та економічного середовища.

Однією з найпоширеніших і водночас найефективніших програм у цій категорії до початку воєнної агресії російської федерації проти України була «1С: Підприємство». Сьогодні використання цього програмного продукту заборонено на законодавчому рівні. Втім розглянемо його основні технічні характеристики для порівняння з аналогами.

Програмний продукт «1С: Підприємство» забезпечує комплексну автоматизацію обліку, управління фінансами, персоналом, запасами та виробництвом. Його модульна структура дозволяє підприємствам обирати лише потрібні функції — від управління фінансовими потоками до обліку запасів і логістики. Система інтегрована з державними стандартами звітності, що спрощує підготовку податкових документів, та містить потужні аналітичні інструменти для моніторингу фінансового стану підприємства в реальному часі [2; 3; 4; 5]. Завдяки гнучкості та адаптивності, «1С» ефективно використовується як у малому бізнесі, так і у великих корпораціях, підтримуючи інтеграцію з іншими програмами та хмарними сервісами. Це забезпечує прозорість, оперативність і безпечність управління, роблячи «1С: Підприємство» одним із провідних рішень на ринку програм для управлінського обліку в Україні. На сьогодні слід обирати ефективні заміники програмного продукту «1С», якими можуть бути як українські системи — BAS, Dilovod, Торгофт, SMARTFIN.UA, так і іноземні — SAP, Microsoft Dynamics, Oracle, Odoo. Вибір програмного забезпечення залежить від масштабу підприємства, специфіки його діяльності та фінансових можливостей.

Вагомим прикладом вітчизняного програмного забезпечення є система BAS, яка демонструє мультифункціональний підхід до управління бізнесом. Її особливість полягає у поєднанні функцій управлінського обліку, контролінгу та аналітики в єдиному інформаційному середовищі, що дозволяє підприємствам отримувати оперативну та достовірну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Система підтримує модульну структуру, що забезпечує гнучкість у виборі функціоналу відповідно до специфіки діяльності конкретного підприємства та масштабу його операцій. Завдяки інтеграції з бухгалтерським та податковим обліком, BAS дозволяє оптимізувати документообіг, контролювати фінансові потоки, здійснювати пла-

нування та прогнозування, а також формувати детальні аналітичні звіти для оцінки ефективності бізнес-процесів. Науковий аналіз демонструє, що впровадження таких систем сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів, зниженню ризиків, пов'язаних з людським фактором, та інтеграції інноваційних підходів у сфері корпоративного управління. Отже, BAS є ефективним інструментом для модернізації управлінського обліку та контролінгу в українських підприємствах.

Для великих підприємств, які потребують комплексних рішень для управління своїми процесами, особливо актуальними є продукти компанії «SoftPro». Ця компанія пропонує широкий спектр рішень для автоматизації управлінського обліку, орієнтованих на підтримку стратегічного та оперативного управління. Їхні програмні рішення забезпечують детальну аналітику, яка є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Програми від «SoftPro» вирізняються своєю здатністю інтегрувати різноманітні аспекти діяльності підприємства в єдину інформаційну систему (табл. 1).

Як видно з табл. 1, програмні рішення «SoftPro» формують комплексну платформу для аналітичного та управлінського забезпечення діяльності підприємства. Їх функціональні можливості охоплюють ключові напрями контролінгу — від аналізу витрат і бюджетування до прогнозування фінансових результатів та інтеграції з іншими інформаційними системами. Завдяки цьому «SoftPro» забезпечує високий рівень прозорості управлінських процесів, підвищує оперативність прийняття рішень і спри-

яє стратегічній стабільності бізнесу. Використання таких систем дозволяє підприємствам ефективно реагувати на зміни ринкового середовища, оптимізувати ресурси та формувати інформаційне підґрунтя для сталого розвитку.

Закордонні системи управлінського обліку та контролінгу демонструють глобальний підхід до управління бізнес-процесами, орієнтуючись на забезпечення високого рівня інтеграції, масштабованості та аналітичних можливостей. Серед таких рішень платформа «SAP» займає провідне місце, завдяки своєму багатofункціональному підходу та здатності адаптуватися до потреб міжнародних корпорацій. «SAP» пропонує інструменти для управління фінансами, логістикою, виробництвом та людськими ресурсами, створюючи єдину екосистему для управління всім підприємством. Важливим аспектом «SAP» є її здатність обробляти великі обсяги даних у реальному часі, що дозволяє керівникам оперативно реагувати на зміни, аналізувати продуктивність та оптимізувати процеси. Наприклад, інтегровані модулі логістики дозволяють ефективно управляти постачанням і запасами, а фінансові модулі забезпечують точний контроль над витратами, доходами та інвестиціями. «SAP» також активно впроваджує інновації, зокрема використання штучного інтелекту для прогнозуної аналітики та автоматизації рутинних завдань [5; 8].

Важливою системою є «Oracle NetSuite», яка пропонує хмарне рішення для комплексного управління бізнесом. Її головні переваги — це мобільність, доступність із будь-якої точки світу та широкий спектр функцій для різних галузей. «NetSuite» інтегрує

Таблиця 1

Функціональні можливості програмних рішень «SoftPro» для управлінського обліку, контролінгу та аналізу

Напрямок функціоналу	Зміст та призначення	Очікувані результати для підприємства
Аналіз витрат	Визначення найбільш витратних сегментів діяльності, оцінка структури витрат, пошук шляхів оптимізації ресурсів	Зменшення непродуктивних витрат, підвищення ефективності використання ресурсів
Управління бюджетами	Планування фінансових потоків, моніторинг виконання бюджету, оперативна адаптація планів до змін середовища	Підвищення фінансової дисципліни, забезпечення контролю за використанням коштів
Прогнозування фінансових результатів	Моделювання сценаріїв розвитку, оцінка ризиків і вигод для різних стратегічних варіантів	Своєчасне прийняття обґрунтованих управлінських рішень, зниження рівня ризиків
Багатовимірний аналіз даних	Інтегрований аналіз фінансових, виробничих і маркетингових показників; обробка великих масивів даних	Комплексна оцінка ефективності діяльності, формування цілісної аналітичної картини
Аналіз рентабельності та інвестицій	Визначення прибутковості продукції, оцінка ефективності інвестиційних проектів	Підвищення рентабельності бізнесу, обґрунтування інвестиційних рішень
Галузева адаптація системи	Налаштування програмного забезпечення відповідно до специфіки діяльності підприємства	Підвищення точності аналізу, покращення релевантності управлінських даних
Інтеграція з іншими системами	Підтримка взаємодії з ERP, CRM, BI-платформами, створення єдиної інформаційної екосистеми	Оптимізація управлінських процесів, підвищення продуктивності та оперативності роботи

Джерело: розроблено авторами

модулі для управління фінансами, інвентаризації, CRM та управління проектами, створюючи універсальний інструмент для бізнесу. Хмарна інфраструктура цієї платформи забезпечує не лише гнучкість, але й високу безпеку даних, що особливо важливо для підприємств, які працюють у глобальному середовищі. «Oracle NetSuite» також пропонує можливості для автоматизації фінансових операцій, моніторингу запасів у реальному часі та управління взаємодією з клієнтами. Завдяки модулю CRM, компанії можуть не лише зберігати клієнтські дані, але й аналізувати їх для побудови довгострокових відносин та оптимізації продажів. Інструменти для управління проектами дозволяють стежити за виконанням завдань, контролювати витрати та оцінювати ефективність проектів, що робить систему незамінною для компаній, які працюють із великими командами чи розгалуженими структурами [5; 6]. Наведемо характеристику функціональних можливостей інформаційних систем «SAP» і «Oracle NetSuite» в табл. 2.

Обидві системи — «SAP» і «Oracle NetSuite» — є яскравими прикладами рішень, які поєднують у собі передові технології та глибоку інтеграцію бізнес-процесів. Вони дозволяють міжнародним корпораціям ефективно управляти своїми операціями, підтримувати високий рівень прозорості та забезпечувати гнучкість у мінливому ринковому середовищі. Водночас ці платформи відкривають нові можливості для адаптації бізнесу до сучасних технологічних викликів, таких як використання

великих даних, хмарних обчислень та штучного інтелекту. Таким чином, закордонні системи управлінського обліку, такі як «SAP» і «Oracle NetSuite», встановлюють стандарти ефективності та інновацій у бізнес-середовищі, забезпечуючи підприємства всім необхідним для сталого розвитку та глобальної конкурентоспроможності.

Отже, SAP підходить для великих підприємств з комплексною структурою, багатьма підрозділами та глобальною присутністю, де важлива інтеграція фінансових, виробничих і HR-процесів. Oracle NetSuite оптимальна для компаній малого та середнього бізнесу, що потребують швидкого впровадження ERP, хмарного доступу та зручних аналітичних інструментів для управління фінансами, продажами та CRM.

Зарубіжні системи управлінського обліку та контролю, орієнтовані на потреби глобального бізнесу, пропонують інноваційні комплексні рішення, що поєднують високу функціональність, масштабованість та інтеграцію з сучасними технологіями. Однією з найефективніших платформ є «Microsoft Dynamics 365», яка поєднує можливості управлінського обліку, контролю та аналітики. Завдяки інтеграції з продуктами Microsoft, зокрема «Excel» і «Power BI», система забезпечує зручний обмін даними, швидку обробку інформації та наочне подання результатів аналізу. Це сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень і гнучкому реагуванню на зміни ринкового середовища. «Microsoft Dynamics 365» є оптимальним рішенням для підприємств, які використовують екосистему Microsoft,

Таблиця 2

Характеристика функціональних можливостей інформаційних систем «SAP» і «Oracle NetSuite» та їх значення для ефективності управління підприємством

Система	Функціональні можливості	Переваги / відмінності	Значення для управління підприємством
SAP	<ul style="list-style-type: none"> – Фінансовий облік і контролінг (FI/CO) – Управління ланцюгами поставок (SCM) – Управління персоналом та HR (HCM) – CRM і маркетинг – Аналітика великих даних (Big Data, SAP Analytics Cloud) – Планування виробництва та ресурсів (PP, MM) – Інтеграція з BI-системами та сторонніми додатками 	<ul style="list-style-type: none"> – Підтримка великих корпорацій і складних організаційних структур – Потужна модульна архітектура – Глибока інтеграція фінансових та виробничих процесів – Відповідність міжнародним стандартам IFRS та локальному законодавству 	<ul style="list-style-type: none"> – Комплексне управління всіма бізнес-процесами – Забезпечує прозорість фінансової та виробничої діяльності – Підвищує швидкість і обґрунтованість управлінських рішень – Сприяє стратегічному плануванню та контролю
Oracle NetSuite	<ul style="list-style-type: none"> – Хмарна ERP-система з модулем фінансів та обліку (GL, AP, AR) – CRM і управління клієнтською базою – Управління замовленнями та інвентаризацією – Модуль електронної комерції та POS – Аналітика та дашборди в реальному часі – Підтримка багатовалютності та багатопідприємницьких структур – Автоматизація бізнес-процесів і workflow 	<ul style="list-style-type: none"> – Повна хмарна архітектура, доступ з будь-якого пристрою – Швидке впровадження та масштабування – Орієнтована на середній та малий бізнес, але підходить і великим компаніям – Гнучка інтеграція з іншими бізнес-додатками 	<ul style="list-style-type: none"> – Підвищує ефективність управління фінансами та продажами – Забезпечує інтеграцію даних з усіх бізнес-процесів – Полегшує стратегічне планування, прогнозування та моніторинг – Підтримує прийняття обґрунтованих рішень у реальному часі

Джерело: розроблено авторами

оскільки відзначається високою сумісністю, простотою у впровадженні та масштабованістю. Система дозволяє автоматизувати ключові бізнес-процеси — фінансовий облік, логістику, продажі, маркетинг — і налаштовується відповідно до індивідуальних потреб компанії. Завдяки модульній архітектурі підприємства можуть поступово розширювати функціонал системи у міру свого розвитку, що робить її особливо цінною для організацій, орієнтованих на цифрову трансформацію та аналітичну ефективність.

Популярною системою для малого бізнесу є «QuickBooks», яка поєднує простоту, доступність і функціональність. Вона забезпечує ефективне управління фінансами — виставлення рахунків, контроль витрат, облік доходів і підготовку податкової звітності. Зручний інтерфейс дає змогу користуватися програмою навіть без спеціальної фінансової підготовки. Крім базових можливостей, «QuickBooks» підтримує облік оплати праці, інтеграцію з банківськими системами та автоматичні нагадування про платежі [7]. Ці функції особливо корисні для малого бізнесу, де важливі швидкість і точність фінансових операцій. Система також інтегрується з різними сторонніми сервісами, що дозволяє адаптувати її під індивідуальні потреби підприємства. Як «Microsoft Dynamics 365», так і «QuickBooks» демонструють, як сучасні технології спрощують управлінський облік і створюють конкурентні переваги для бізнесу різного масштабу.

Яскравим прикладом закордонної системи управлінського обліку є «Xero» — хмарна платформа, яка спеціалізується на фінансовому та управлінському обліку. Вона здобула визнання серед малого та середнього бізнесу завдяки інтуїтивно зрозумілому інтерфейсу, гнучкості функціоналу та адаптації до потреб сучасного бізнесу. Унікальність «Xero» полягає в її орієнтації на інтеграцію з іншими системами та створення максимально зручних умов для управління фінансами навіть у динамічних і багатозадачних середовищах [9].

Система «Xero» надає потужні інструменти для автоматизації ключових фінансових процесів: облік доходів і витрат, управління грошовими потоками, обробку рахунків-фактур та підготовку податкової звітності. Її хмарна архітектура забезпечує миттєвий доступ до даних з будь-якого пристрою, що особливо важливо для віддалених команд і розподілених операцій. Автоматичне синхронізування з банківськими рахунками та інтеграція з понад 800 сторонніми додатками, такими як «PayPal», «Stripe», «Shopify», роблять систему універсальним інструментом для електронної комерції та сервісного бізнесу. Підтримка багатовалютного обліку дозволяє вести міжнародні розрахунки з високою точністю. Аналітичні інструменти платформи дають змогу формувати детальні звіти, відстежувати фінансові результати в реальному часі та прогнозувати майбутні показники [9]. Використання машинного навчання та штучного інтелекту автоматизує складні завдання, такі як класи-

фікація витрат і розпізнавання даних із документів. Постійне оновлення функціоналу та багаторівневий захист даних забезпечують конкурентоспроможність системи у сучасному динамічному бізнес-середовищі.

Таким чином, «Xero» є не лише сучасним інструментом для автоматизації управлінського обліку, але й стратегічним партнером для бізнесів, які прагнуть оптимізувати процеси, знижувати витрати та підвищувати ефективність. Її орієнтованість на інновації, простоту у використанні та багатofункціональність робить цю систему однією з провідних у своєму сегменті, яка відповідає найвищим стандартам сучасного управлінського обліку.

Порівнюючи розглянуті вітчизняні та закордонні обліково-інформаційні автоматизовані системи управлінського обліку та контролінгу, можна відзначити їх суттєві особливості, які визначають вибір залежно від масштабів, галузевої специфіки та стратегічних цілей підприємства. Вітчизняні системи (BAS, MASTER Бухгалтерія та ін.) мають чітку орієнтацію на відповідність локальним законодавчим нормам і податковим вимогам. Це дозволяє підприємствам легко адаптуватися до нормативних змін, що особливо важливо в умовах часткої трансформації регуляторного середовища в Україні. Крім того, такі системи враховують специфіку локального ринку, що дозволяє малим і середнім підприємствам ефективно працювати в межах своїх ресурсів, не витрачаючи значні кошти на складні міжнародні платформи.

Закордонні системи, такі як «SAP», «Oracle NetSuite» або «Microsoft Dynamics 365», натомість акцентують увагу на масштабованості, інтеграції з глобальними ланцюгами поставок та відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності (IFRS). Такі рішення оптимально підходять для великих компаній та корпорацій, які здійснюють діяльність у багатьох країнах. Завдяки хмарним технологіям, інструментам для роботи з великими даними (Big Data) та інтеграції з передовими аналітичними сервісами, ці системи дозволяють вирішувати складні задачі управління та забезпечують детальну аналітику в реальному часі. Наприклад, використання «SAP» у міжнародних корпораціях забезпечує можливість централізованого управління фінансами, логістикою та персоналом навіть у найбільш децентралізованих організаціях. Вибір конкретної системи залежить від багатьох факторів, серед яких найважливішими є масштаби бізнесу, його географічний охоплення, інтенсивність операційної діяльності та специфічні вимоги до облікових і аналітичних процесів. Наприклад, для компаній, які прагнуть швидко масштабувати свою діяльність на міжнародних ринках, найбільш доцільними будуть рішення типу «SAP» чи «Oracle NetSuite». Вони забезпечують інтеграцію з глобальними ринками, підвищують прозорість операцій та сприяють довгостроковій стійкості бізнесу. Водночас для локальних підприємств, які зосереджені на оптимізації витрат та спрощенні облікових

процесів, найкращим вибором залишаються BAS та ін., що пропонують збалансоване співвідношення функціональності та вартості. Автоматизовані системи управлінського обліку не лише спрощують операційні процеси, але й змінюють сам підхід до управління підприємством. Вони дозволяють керівникам сфокусуватися на стратегічних задачах, таких як розвиток нових ринків чи оптимізація бізнес-процесів, замість витрати часу на рутинну обробку даних. Це забезпечує підприємствам додаткові конкурентні переваги в умовах швидких змін і високої конкуренції. Зростання попиту на такі системи вказує на їхню важливість для забезпечення стабільності та розвитку бізнесу як в Україні, так і за її межами. У світлі глобалізації та цифровізації економіки автоматизовані системи управлінського обліку стають необхідним інструментом для всіх підприємств, які прагнуть залишатися актуальними, ефективними та конкурентоспроможними. Вони не лише сприяють підвищенню продуктивності й оптимізації витрат, але й забезпечують бізнесу можливість швидко адаптуватися до нових викликів, що виникають у динамічному ринковому середовищі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи вищевикладене дослідження, дійшли висновків, що в умовах глобалізації та цифровізації бізнесу автоматизація управлінського обліку та контролінгу сприяє адаптації підприємств до міжнародних стандартів та інтеграції у глобальні ланцюги постачання. Сучасні автоматизовані обліково-інформаційні системи забезпечують дотримання IFRS та інших регуляторних вимог, що робить їх ключовим інструментом для виходу на міжнародні ринки. Крім того, вони створюють платформу для впровадження інновацій, зокрема використання штучного інтелекту, який дозволяє будувати адаптивні моделі управління на основі історичних і поточних даних для прогнозування, виявлення аномалій у витратах та оптимізації ресурсів. Автоматизація знижує ризики, пов'язані з людським фактором, що особливо актуально для великих підприємств із складною структурою. Інтеграція з блокчейн-технологіями відкриває нові можливості для забезпечення прозорості та безпеки фінансових операцій, а смарт-контракти дозволяють автоматично виконувати угоди без посередників, підвищуючи точність і надійність облікових даних.

Література

1. Луканьов І. В., Райковська І. Т. Критична оцінка стану економічного аналізу на промислових підприємствах. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: соціальні орієнтири: Результати наукових досліджень проблем бухгалтерського обліку і контролю Житомирської наукової бухгалтерської школи : монографія / Ф. Ф. Бутинець та ін.; под. заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ЖДТУ, 2008. 484 с.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 29.10.2025).
3. Теорія, методологія, організація аналізу і синтезу в науці та практиці господарської діяльності: монографія / В. М. Краєвський, О. М. Костенко, Л. С. Воробйова, М. І. Скрипник. К. : ФОП Ямчинський О. В., 2020. 172 с.
4. Шпак В. А. Організація бухгалтерського обліку: концептуальний підхід: монографія. К. : Бізнес медіа консалтинг, 2011. 312 с.
5. International Financial Reporting Standards (IFRS). URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 10.10.2025).
6. Oracle NetSuite Documentation. URL: <https://www.netsuite.com> (дата звернення: 15.10.2025).
7. QuickBooks Online Documentation. URL: <https://quickbooks.intuit.com> (дата звернення: 15.10.2025).
8. SAP SE. SAP Integrated Business Planning for Supply Chain. URL: <https://www.sap.com> (дата звернення: 15.10.2025).
9. Xero Accounting Software. URL: <https://www.xero.com> (дата звернення: 15.10.2025).

References

1. Lukanov, I. V., Raikovska, I. T. (2008). Krytychna otsinka stanu ekonomichnoho analizu na promyslovykh pidpriemstvakh. Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz: sotsialni oriientyry: Rezultaty naukovykh doslidzhen problem bukhhalterskoho obliku i kontroliu Zhytomyrskoi naukovoï bukhhalterskoi shkoly: monohrafiia. / F. F. Butynets ta in.; pod. zah. red. F. F. Butyntsia. Zhytomyr: ZhDTU. 484 s. [in Russian].
2. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini (1999): Zakon Ukrainy vid 16 lypnia 1999 roku № 996-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (data zvernennia: 29.10.2025) [in Ukrainian].
3. Teoriia, metodolohiia, orhanizatsiia analizu i syntezy v nauksi ta praktytsi hospodarskoi diialnosti: monohrafiia (2020). / V. M. Kraievskiy, O. M. Kostenko, L. S. Vorobiova, M. I. Skrypnyk. K.: FOP Yamchynskiy O. V. 172 s. [in Ukrainian].
4. Shpak, V. A. (2011). Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku: kontseptualnyi pidkhid: monohrafiia. K.: Biznes media konsaltynh. 312 s. [in Ukrainian].
5. International Financial Reporting Standards (IFRS). URL: <https://www.ifrs.org>
6. Oracle NetSuite Documentation. URL: <https://www.netsuite.com>
7. QuickBooks Online Documentation. URL: <https://quickbooks.intuit.com>
8. SAP SE. SAP Integrated Business Planning for Supply Chain. URL: <https://www.sap.com>
9. Xero Accounting Software. URL: <https://www.xero.com>